

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1074
van **BART DOCHY**
datum: 4 juni 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Watergebruik en -recyclage - Pompstations en waterzuiveringsinstallaties

Permanente bronbemaling is een fenomeen waarbij op verschillende plaatsen grondwater wordt opgepompt dat dan via een leiding kan worden afgevoerd, dit met als doel de grondwaterspiegel permanent te verlagen. Dit betekent dat de grondwatertafel kunstmatig laag gehouden wordt op een plaats waar een tunnel is aangelegd of een auto(snel)weg doorheen het landschap insnijdt. Op heel wat plaatsen zijn pompstations opgericht en wordt het water al dan niet snel afgevoerd naar de dichtstbijgelegen waterloop.

Daarnaast beschikt Vlaanderen over veel rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) waarin het afvalwater dat wordt afgevoerd in verschillende stappen wordt gezuiverd. Het wordt mechanisch en biologisch gezuiverd, waarna het effluent (gezuiverde afvalwater) dat aan de normeringen voldoet in beken of rivieren wordt geloofst.

1. Op hoeveel plaatsen en waar in Vlaanderen zijn er pompstations in beheer van de overheid en voor welke capaciteit?
2. Op hoeveel plaatsen en waar in Vlaanderen zijn er waterzuiveringsinstallaties in beheer van de overheid en voor welke capaciteit?
3. Is er aandacht voor infiltratie en waterhergebruik? Hoe gaat dat in zijn werk?
4. Op welke plaatsen wordt gewerkt met bufferbekkens? Hoe worden die eventueel ter beschikking gesteld aan andere sectoren (industrie, landbouw, natuur,...)?
5. Hoe gaat men om met het hergebruik van effluent in het kader van waterzuiveringsinstallaties in beheer van de overheid? Hoe worden deze ook ter beschikking gesteld van andere sectoren?
6. Hoe zit het met de buffering van deze waterzuiveringsinstallaties, wat is de capaciteit en kan die ook ter beschikking gesteld worden van andere sectoren (industrie, landbouw, natuur,...)?
7. Welke initiatieven worden genomen om het hergebruik te bevorderen?

ANTWOORD

op vraag nr. 1074 van 4 juni 2021

van **BART DOCHY**

1-2. De NV Aquafin heeft eind 2020 in totaal 1.919 bovengemeentelijke pompstations en 323 zuiveringsinstallaties in beheer.

De pompstations verpompen het onbehandelde afvalwater naar de zuiveringsinstallaties.

De mogelijkheid tot watergebruik en -recyclage ter hoogte van deze zuiveringsinstallaties is afhankelijk van de noodzakelijke kwaliteit van de hergebruiktoepassing en van de verhouding van het debiet aan gezuiverd water versus de ecologisch verantwoorde afvoer van de ontvangende waterloop.

Ook steden en gemeenten beheren in het kader van het eigen rioolbeheer pompstations. De meest recente cijfers van de jaarlijkse rapportering dateren van het jaar 2019. 82 gemeenten rapporteerden dat zij in totaal 2269 gemeentelijke pompstations in beheer hadden. 16 gemeenten rapporteerden dat ze in totaal 24 gemeentelijke waterzuiveringsinstallaties in beheer hadden.

De capaciteit van deze gemeentelijke infrastructuur is niet gekend.

3. Het principe van vasthouden, bergen en afvoeren bij de omgang met hemelwater wordt nu reeds actief gepromoot via de code van goede praktijk voor het ontwerp, de aanleg en het onderhoud van rioleringsystemen. De verschillende bronmaatregelen worden in volgorde van afnemende prioriteit besproken: infiltratievoorzieningen, doorlatende verhardingen en bufferbekkens. Belangrijk hierbij is dat pas naar een volgende maatregel kan worden overgeschakeld indien van de vooropgestelde maatregel bewezen is dat deze technisch niet haalbaar is.

In de Blue Deal die de Vlaamse regering in de zomer van 2020 voorlegde, wordt ondermeer ingezet op het spoor 'Circulair watergebruik wordt de regel' met hieronder een 30-tal maatregelen die momenteel verder worden uitgewerkt. Ook de kaart van infiltratie wordt volop gekozen via onthardingsmaatregelen voor verschillende doelgroepen

4. De NV Aquafin heeft eind 2020 in totaal 177 bekkens in beheer. Aangezien deze bekkens het onbehandelde afvalwater bergen vooraleer het overstort naar de waterloop of vooraleer het terugstroomt naar de riolering, komen deze niet in aanmerking voor watergebruik en -recyclage. In het kader van de Blue Deal worden uiteraard mogelijkheden onderzocht voor grootschalige buffering voor gebruik door andere sectoren, maar gelet op bovenstaande komen desbetreffende (momenteel) niet in aanmerking.

5. De EU-verordening inzake minimale eisen voor hergebruik van RWZI-effluent voor irrigatie in de landbouw werd in 2020 goedgekeurd en wordt van kracht uiterlijk na 3 jaar, dus in 2023.

Het hergebruik van effluent wordt geregeld via een grondstofverklaring van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM).

Het hergebruik effluent zit echter nog in een experimentele fase en zal worden gestuurd door de omzetting van de richtlijn.

Het afvalwater voldoet na zuivering aan alle geldende Europese en Vlaamse normen. Het heeft daardoor een kwaliteit die voldoet om te lozen in oppervlaktewater en kan dus in bepaalde toepassingen oppervlaktewater vervangen.

Zonder bijkomende zuivering is het gezuiverde afvalwater van Aquafin niet geschikt voor menselijke consumptie.

Aquafin stelt sinds 2017 gezuiverd afvalwater van sommige RWZI's ter beschikking voor irrigatie. Momenteel is het enkel af te halen bij 40-tal bemande én technisch geschikte RWZI's die een grondstofverklaring verkregen.

Aquafin doet onderzoek naar verschillende technieken om effluent verder te zuiveren en daarna opnieuw in te zetten. Het risico op aanrijking van de bodem met zouten blijkt een aandachtspunt te zijn bij langdurig gebruik van RWZI-effluent voor irrigatie. Verder is het een belangrijke uitdaging om te allen tijde aan de microbiële normen te voldoen.

6. Het gezuiverde afvalwater van waterzuiveringsinstallaties wordt normaal niet gebufferd op deze installaties maar in de ontvangende waterloop geloosd.
7. Via het programma Proeftuinen Droogte kunnen bedrijven die in samenwerking met minstens twee andere bedrijven duurzaam watergebruik in hun bedrijfsvoering opnemen en op die manier beter gewapend zijn in periodes van droogte een subsidie krijgen tot 75% van de investeringskost. Het programma Proeftuinen Droogte kadert binnen de Blue Deal waarmee Vlaanderen de inspanningen in de strijd tegen droogte en waterschaarste verhoogt en streeft naar circulair watergebruik binnen prioritaire sectoren. In 2021 werd voor de derde keer een oproep voor projectvoorstellen gelanceerd. De lijst met concrete projecten geselecteerd uit de eerste en de tweede oproep is te vinden op de website van VMM.
Daarnaast zijn er in de Blue Deal onder het spoor "Circulair watergebruik wordt de regel" tal van andere maatregelen opgenomen om hergebruik te bevorderen. De focus van de Blue Deal ligt heel sterk op de uitvoering van acties op het terrein, en dit op korte termijn. De middelen die hiervoor vrijgemaakt worden, kaderen immers in de Vlaamse Veerkracht, het relanceplan van de Vlaamse Regering. In dat opzicht is de Blue Deal een kortlopend plan dat een duurzame transitie naar een robuuster watersysteem moet versnellen.